

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА
ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.
РІК ШОСТИЙ

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
види золотих воріт
Телефон редакції 1458.
Телефон друкарні 1069.
УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1911

на рік	на 6 м.	на 3 м.	на 1 м.	на рік	на 6 м.	на 3 м.	на 1 м.
11 м.	10 м.	9 м.	8 м.	7 м.	6 м.	5 м.	4 м.
6.50	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25

Передплат. на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 к., або по 1 карб. на протязі перш. шести місяців.
Ціна „Ради“ за кордон: на рік 11 р., (27 крон 94 гелери на австрійську валюту), на 1/2 року—5 р. 50 к. на 1/4 року—2 р. 75 к., на 1 м.—1 р. Коли закорда. Читачі передплатують газету через поштомати, то платять за газету по ціні встановленій для передплатників в Росії.
Передплата приймається тільки в 1-го числа кожн. місяця.
ЗА ЗМІНУ АДРЕСИ 30 КОП.
(При зміні неодмінно прикладати стару адресу).

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статті; більші статті, до друку негодячі, переходять в редакції 3 місяці і висилаються авторам їх коштом, а дрібні замійки й дописи одразу знищуються. Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.
З ПРИВОДУ надісланих до газети віршів редакція не листується.
Просьба авторів додержуватись правдопису „Ради“.

УМОВИ ДРУКУВАННЯ ОПОВІСТОК:
За рядок петіту попередю тексту, або за його місце, платиться по 20 коп.
За рядок петіту після тексту: за перший ряд 20 коп. за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп. за ряд, при умови друкування не менше 3-х раз.

ПРОБУВАННЯ ІХ ІМПЕРАТОРСЬКИХ ВЕЛИЧЕСТВ У КИЇВІ.

Сьогодні населення старого Києва мало щастя, до якого так довго готувалося, зустріти всю Царську Сем'ю. В Імператорські покої на вакзалі прибули: голова ради міністрів П. А. Столипін, тов. міністра внутрішніх справ П. Г. Курлов, нач. п.-з. краю ген.-ад. Ф. Ф. Трепов, губернатор А. Ф. Гіре і інші начальствующі особи.

Крім того тут розмістились депутати військових чинів на чолі з військовим міністром ген.-ад. В. А. Сухоминовим. Після прийняття Государем Імператором почесного караулу, командуючий військом мав щастя представити Його Величеству членів депутації. Після цього Государь Імператор просидів у Дворці.

По дорозі в Київ-Печерську Лавру стояло сила народу. Перед входом в Лавру розмістилось все лаврське духовенство з митрополитом на сні. Скоро з'явився екіпаж з Государем Імператором, Государинею Імператрицею, Цесаревичем Олексієм і Великою Княжною Ольгою Михайлівною. Ура прокотилося в повітрі.

Духовенство вкупі з Вищими Господинами християнським ходом пройшло в велику лаврську церкву, де високопреосвященний Флавіан одравив молебін за здоров'я Государя Імператора з многіми Царствующою Домові. Коли Государь Імператор вернувся в Дворець, Його Величеству мали щастя представити високопреосвященний Флавіан, митрополит київський і галицький, намістник київо-печерської Лаври арх. Амвросій. Потім нач. краю Ф. Ф. Трепов представив Государю Імператору громадянських чинів краю, а командуючий військом ген.-ад. Н. І. Іванов начальників окремих військових частей.

Рівно в 11 г. почав наблизятись Імператорський поїзд. Почулась команда. Оркестр заграв гімн. Першим виїхав з вагона Його Імператорське Величество Государь Імператор Николай Олександрович, за Государем Імператором слідувала Імператорська Величества Государиня Імператриця Олександра Федорівна, яка вела за руку Його Імператорське Величество Наслідниця Цесаревича Олексія Михайловича, потім виїхали Іх Імператорські Высочества Великі Князівна Марія, Татяна, Ольга і Анастасія.

Прийнявши рапорт од командуючого військом київської військової округи ген.-ад. Н. І. Іванова і начальника краю ген.-ад. Ф. Ф. Трепова, Його Імператорське Величество прийняв рапорт од начальника почесного караулу, поздоровкався з почесним караулом, котрий потім пропущено церемоніальним маршем.

Потім Царська Сем'я увійшла в середину вакзала. Гор. голова І. Н. Дьяков мав щастя піднести Государю Імператору од київського городского управління хліб-сіль і сказати привітанню промову. Государь Імператор милостиво дякував.

Дружина городского голови О. Л. Дьякова мала щастя піднести Імператорському Величеству російських букет квіток. Государю Імператору мали щастя представляти громадянські і військові чини не нижче V класу і начальники окремих частей військова. Після представлення Августійша Сем'я виїхала на внутрішній б'к вакзалу, де була зустріта гучним ура.

На протязі всієї дороги Іх Величеств коталося безперестанне ура. По Беаковській, Б.-Вульвару і В.-Володимирській Царська Сем'я прослідувала в Київ-Софійський кафедральний собор, де зібралась вища судові влади, вице-губернатор, прокуратура, повітові предводітелі дворянства п.-з. краю і села народу.

При вході в церкву Царська Сем'я зустрів сонм духовенства з Вищокопреосвященним Флавіаном, митрополитом київським і галицьким на чолі, який вітав Государя Імператора короткою промовою. Після вдячного Господу Богу молебствія з многіми Царствующою Домові, Царська Сем'я встала в церкву і в екіпажах прослідувала до Дворця.

При в'їзді в Дворець вистроєно було ввезд Воложеного Його Величества сводного піхотного полку і почесний караул од 130 піхотного Херсонського полку. Тут же були депутати од монархічних організацій. Тут же був голова ради міністрів П. А. Столипін, тов. міністра внутрішніх справ П. Г. Курлов, нач. п.-з. краю ген.-ад. Ф. Ф. Трепов, губернатор А. Ф. Гіре і інші начальствующі особи.

Крім того тут розмістились депутати військових чинів на чолі з військовим міністром ген.-ад. В. А. Сухоминовим. Після прийняття Государем Імператором почесного караулу, командуючий військом мав щастя представити Його Величеству членів депутації. Після цього Государь Імператор просидів у Дворці.

По дорозі в Київ-Печерську Лавру стояло сила народу. Перед входом в Лавру розмістилось все лаврське духовенство з митрополитом на сні. Скоро з'явився екіпаж з Государем Імператором, Государинею Імператрицею, Цесаревичем Олексієм і Великою Княжною Ольгою Михайлівною. Ура прокотилося в повітрі.

Духовенство вкупі з Вищими Господинами християнським ходом пройшло в велику лаврську церкву, де високопреосвященний Флавіан одравив молебін за здоров'я Государя Імператора з многіми Царствующою Домові. Коли Государь Імператор вернувся в Дворець, Його Величеству мали щастя представити високопреосвященний Флавіан, митрополит київський і галицький, намістник київо-печерської Лаври арх. Амвросій. Потім нач. краю Ф. Ф. Трепов представив Государю Імператору громадянських чинів краю, а командуючий військом ген.-ад. Н. І. Іванов начальників окремих військових частей.

Рівно в 11 г. почав наблизятись Імператорський поїзд. Почулась команда. Оркестр заграв гімн. Першим виїхав з вагона Його Імператорське Величество Государь Імператор Николай Олександрович, за Государем Імператором слідувала Імператорська Величества Государиня Імператриця Олександра Федорівна, яка вела за руку Його Імператорське Величество Наслідниця Цесаревича Олексія Михайловича, потім виїхали Іх Імператорські Высочества Великі Князівна Марія, Татяна, Ольга і Анастасія.

Прийнявши рапорт од командуючого військом київської військової округи ген.-ад. Н. І. Іванова і начальника краю ген.-ад. Ф. Ф. Трепова, Його Імператорське Величество прийняв рапорт од начальника почесного караулу, поздоровкався з почесним караулом, котрий потім пропущено церемоніальним маршем.

Потім Царська Сем'я увійшла в середину вакзала. Гор. голова І. Н. Дьяков мав щастя піднести Государю Імператору од київського городского управління хліб-сіль і сказати привітанню промову. Государь Імператор милостиво дякував.

Дружина городского голови О. Л. Дьякова мала щастя піднести Імператорському Величеству російських букет квіток. Государю Імператору мали щастя представляти громадянські і військові чини не нижче V класу і начальники окремих частей військова. Після представлення Августійша Сем'я виїхала на внутрішній б'к вакзалу, де була зустріта гучним ура.

На протязі всієї дороги Іх Величеств коталося безперестанне ура. По Беаковській, Б.-Вульвару і В.-Володимирській Царська Сем'я прослідувала в Київ-Софійський кафедральний собор, де зібралась вища судові влади, вице-губернатор, прокуратура, повітові предводітелі дворянства п.-з. краю і села народу.

При вході в церкву Царська Сем'я зустрів сонм духовенства з Вищокопреосвященним Флавіаном, митрополитом київським і галицьким на чолі, який вітав Государя Імператора короткою промовою. Після вдячного Господу Богу молебствія з многіми Царствующою Домові, Царська Сем'я встала в церкву і в екіпажах прослідувала до Дворця.

При в'їзді в Дворець вистроєно було ввезд Воложеного Його Величества сводного піхотного полку і почесний караул од 130 піхотного Херсонського полку. Тут же були депутати од монархічних організацій. Тут же був голова ради міністрів П. А. Столипін, тов. міністра внутрішніх справ П. Г. Курлов, нач. п.-з. краю ген.-ад. Ф. Ф. Трепов, губернатор А. Ф. Гіре і інші начальствующі особи.

Крім того тут розмістились депутати військових чинів на чолі з військовим міністром ген.-ад. В. А. Сухоминовим. Після прийняття Государем Імператором почесного караулу, командуючий військом мав щастя представити Його Величеству членів депутації. Після цього Государь Імператор просидів у Дворці.

торських Величеств з г. Києва в Севастополь. На вакзал Іх Імператорські Величества проводять, крім осіб, які були при зустрічі Іх Величеств, також і ті, які мали щастя представити Іх Імператорським Величествам в г. Києві.

Умови: 1) На ввезд час пробування в форма одяжі для воєнних—літня, для придворних і громадянських чинів—білий китель встановленого зразка і білий хохол на картузі; 2) на прийомі в дворянському домі воєнних бути в літній формі, дворянам і громадянським чинам в присвоєних їм посадах мундірах, а придворним чинам і кавалерам, що представляються вкупі з дворянами, в малих придворних мундірах.

Церемоніал

одкрита і посвяченія пам'ятника Імператорові Олександрові II. Сьогодні в 8 г. ранку населення г. Києва оповіщено буде п'ятьма гарматними вистрелами про урочисте одкриття і посвяченія пам'ятника в Возі почившому Імператорові Олександрові другому, яке має одбутись.

В 9 1/2 г. ранку на Царську площу до пам'ятника зберуться: придворні дами; придворні чини і кавалери; військові чини по призначенню командуючого військом київської військової округи, громадянські чини перших п'яти класів, представники дворянства, ослистия і земських інституцій південно-західного краю і губерній вітебської, моголівської і мінської і представники київського городского управління, а також по спеціальному запрошенню особи обох полів. Вказані особи займуть призначені їм біля пам'ятника—місця на трибунах.

Слідує бути: дамам—у високих городских платтях і шляхах, військовим чинам—у літній парадній формі, придворним і громадянським в присвоєних їм білих кителях і в картузах а білими чохлами. Біля пам'ятника розставлено буде військо по наказу військового начальства.

Його Імператорське Величество Государь Імператор зволить прибути в головний соборний храм Михайлівської обітеді на божественому літургію. По скінченню божественої літургії високопреосвященний митрополит київський і галицький, в духовенством вийде християнським ходом з головної соборної церкви Михайлівської обітеді на збудований біля пам'ятника поміст.

Його Величество Государь Імператор зволить іти з християнським ходом. Підчас християнського ходу по ближніх церквах будуть давонити. Після того, як прибудуть Іх Імператорські Величества і Высочайші Августійші особи і християн хід йде на поміст, почнется вдячний Господу Богові молебін з ставанням на коліна. Після многіліття Іх Імператорським Величествам і Всьому Царствующою Домові протодіаком проголосують вічну пам'ять в Возі почившому Імператорові Олександрові II.

В цей час військо оддасть честь, а з місця, вказаного військовим начальством, буде зроблена гарматна стрільба, а по всіх церквах двоянтітуть. Потім протодіаком проголосить многіліття всеросійському воїнству й всім віроповіданним. Після проголошення многіліття всеросійському воїнству й всім віроповіданним, високопреосвященний митрополит київський і галицький обіде круг пам'ятника й окропить його святою водою. Після окроплення пам'ятника святою водою високопреосвященний митрополит осенить крестом військо й всіх присутніх і піде в церкву Різдва Христового на Подолі.

Іх Імператорські Величества й Августійші Особи в супроводі осіб близького почету звольють іти до пам'ятника для огляду його. В той час військо стріється до церемоніального маршу, маючи на чолі роту київського кадетського корпусу.

Коли військо пройде церемоніальним маршем, Іх Імператорські Величества й Августійші Особи висотайші Особи звольють одбутись в місця освяченія пам'ятника. До пам'ятника стануть часові од 6 саперного батальона. Ввечері город буде ілюмінован.

Всюдний перепис 28 января 1897 р. наочно, в цифрах, виявив всю некультурність нашої—як не як „великої“ європейської держави. 21 проц. грамотних поруч з 92 проц. в Англії, 98 проц. в Германії, 99,8 проц. в Бельгії—ось з чим стояли ми на порозі нового віку. Так було на початку 1897 року. 15 років минуло з тої пори. Недовгий, власне, час для значних змін. Але сила подій, подій величезної ваги, наче в велетенському калейдоскопі, швидко й бурхливо пройшли перед нашими очима.

І не могли такі події не лишати по собі значного сліду на всіх сторонах громадського життя, не могли не одбитись і на культурному рівні людности.

Просвітний поступ.

Всюдний перепис 28 января 1897 р. наочно, в цифрах, виявив всю некультурність нашої—як не як „великої“ європейської держави. 21 проц. грамотних поруч з 92 проц. в Англії, 98 проц. в Германії, 99,8 проц. в Бельгії—ось з чим стояли ми на порозі нового віку. Так було на початку 1897 року. 15 років минуло з тої пори. Недовгий, власне, час для значних змін. Але сила подій, подій величезної ваги, наче в велетенському калейдоскопі, швидко й бурхливо пройшли перед нашими очима.

І не могли такі події не лишати по собі значного сліду на всіх сторонах громадського життя, не могли не одбитись і на культурному рівні людности.

Всюдний перепис 28 января 1897 р. наочно, в цифрах, виявив всю некультурність нашої—як не як „великої“ європейської держави. 21 проц. грамотних поруч з 92 проц. в Англії, 98 проц. в Германії, 99,8 проц. в Бельгії—ось з чим стояли ми на порозі нового віку. Так було на початку 1897 року. 15 років минуло з тої пори. Недовгий, власне, час для значних змін. Але сила подій, подій величезної ваги, наче в велетенському калейдоскопі, швидко й бурхливо пройшли перед нашими очима.

І не могли такі події не лишати по собі значного сліду на всіх сторонах громадського життя, не могли не одбитись і на культурному рівні людности.

Всюдний перепис 28 января 1897 р. наочно, в цифрах, виявив всю некультурність нашої—як не як „великої“ європейської держави. 21 проц. грамотних поруч з 92 проц. в Англії, 98 проц. в Германії, 99,8 проц. в Бельгії—ось з чим стояли ми на порозі нового віку. Так було на початку 1897 року. 15 років минуло з тої пори. Недовгий, власне, час для значних змін. Але сила подій, подій величезної ваги, наче в велетенському калейдоскопі, швидко й бурхливо пройшли перед нашими очима.

І не могли такі події не лишати по собі значного сліду на всіх сторонах громадського життя, не могли не одбитись і на культурному рівні людности.

Всюдний перепис 28 января 1897 р. наочно, в цифрах, виявив всю некультурність нашої—як не як „великої“ європейської держави. 21 проц. грамотних поруч з 92 проц. в Англії, 98 проц. в Германії, 99,8 проц. в Бельгії—ось з чим стояли ми на порозі нового віку. Так було на початку 1897 року. 15 років минуло з тої пори. Недовгий, власне, час для значних змін. Але сила подій, подій величезної ваги, наче в велетенському калейдоскопі, швидко й бурхливо пройшли перед нашими очима.

І не могли такі події не лишати по собі значного сліду на всіх сторонах громадського життя, не могли не одбитись і на культурному рівні людности.

Всюдний перепис 28 января 1897 р. наочно, в цифрах, виявив всю некультурність нашої—як не як „великої“ європейської держави. 21 проц. грамотних поруч з 92 проц. в Англії, 98 проц. в Германії, 99,8 проц. в Бельгії—ось з чим стояли ми на порозі нового віку. Так було на початку 1897 року. 15 років минуло з тої пори. Недовгий, власне, час для значних змін. Але сила подій, подій величезної ваги, наче в велетенському калейдоскопі, швидко й бурхливо пройшли перед нашими очима.

І не могли такі події не лишати по собі значного сліду на всіх сторонах громадського життя, не могли не одбитись і на культурному рівні людности.

Всюдний перепис 28 января 1897 р. наочно, в цифрах, виявив всю некультурність нашої—як не як „великої“ європейської держави. 21 проц. грамотних поруч з 92 проц. в Англії, 98 проц. в Германії, 99,8 проц. в Бельгії—ось з чим стояли ми на порозі нового віку. Так було на початку 1897 року. 15 років минуло з тої пори. Недовгий, власне, час для значних змін. Але сила подій, подій величезної ваги, наче в велетенському калейдоскопі, швидко й бурхливо пройшли перед нашими очима.

І не могли такі події не лишати по собі значного сліду на всіх сторонах громадського життя, не могли не одбитись і на культурному рівні людности.

на 1 душу російської людности не припадало-б і 1 карб. трат на культурно-просвітні справи.

Чи це ще не ганебне становище супроти наших культурних держав, навіть найнезначніших в європейському концерті! Та не слід збільшувати ваги цього поступу ще й з іншого погляду. Зростає число шкіл, вчителів і школярів по школах як в цілій Росії так і в поодиноких її національних частинах.

Але ми бачимо тут тільки формальні, сказати-б, чисельний поступ. Як раніш, так і тепер, народна школа—школа народові „чужа“, і у нас, на Україні, і в наших, невеликоросійських, районах Росії. З національного погляду в народній просвіті нашої держави все лишилося по старому; поступу тут ніякого немає.

І всеюдня освіта в Росії, котра поволі реалізується після 1905—6 р., означає поки що не що інше, як всеюдню освіту для „русского народа“.

М. Думий.

З загально-земського з'їзду.

Два дні праці йде по секціях та по комісіях. В 1-й секції ще 23-го перед загальним зібранням Варшавський, член Державної Думи й представник казанського земства виступив з заявою, що питання за инородческу школу він аймає в черги. Питання це дуже серйозне, але земським з'їзду за всіма іншими численними питаннями не вистарить часу на йому зупинятись. Серед докладів на цю тему бракує досить глибокого обміркування, одна тільки доклад Леонтьєва; через те він радить передати це дуже важке питання на другий областний з'їзд, який мав би зібратись окремо й спеціально за-ради освіти инородців. Дуже неприємне враження зробила ця заява, бо й тут не вистачило еднання у недержавних націй. Ще добре, що секція, через свій абсолютний брак свідомости по цьому питанню, передала його в комісії. А в комісії 23 августа представник уфимського земства забалавав по ншому. Коли президент 1 секції патав—в яку ж то комісію перенести инородческе питання, Гурко, звісно, сказав з міста. „Ні в яку комісію, бо це ж таке питання окреме, по над яким нам нема часу засиджуватись, нам і загальних патав треба силу розіршити й не вистарить часу. Конечно бажано передати це на другий з'їзд, але не можна його звати инородческим з'їздом, ні, це неможливо окласти його з самих инородців, на йому й „русские“ та інші народности мусять бути, щоб розміркувати питання з державного погляду“.

Встає за питання, то й справді надзвичайний. Треба звернути увагу, на те, що причиною своєю цей поступ має громадський рух середини першого десятиліття 20-го віку. Для того щоб це стало ясным, варто тільки переглянути еволюцію бюджета министерства народного освіти на початку нашого століття. Ще в 1901 році бюджет цього министерства мав 33,1 мил. карб.; піднявся к 1904 р. до 42,6 м. к. і зостається в 1905 і 1906 рр. майже на тому-ж рівні (43,1 м. к. 44,1 м. к.), він на протязі 4 років піднімається до 76 мил. карб. Особливо-ж інтенсивно зросли трати министерства на народні школи: в 1901 р. цих трат було 7,5 мил. карб., в 1905 р. 13,1 мил. карб., в 1906 р. 14,2 мил. карб. в 1910 р. 35,4 мил. карб., або за 10 років бачимо збільшення мало не в 5 разів, а за останніх 4 роки в 2 1/2 рази.

Коли взяти на увагу, що реалізація всеюдньої народньої освіти допри починається, ми повинні будемо визнати, що в близькі роки народня просвіта має виявитись не менше значний поступ, ніж за останні 4 роки першого десятиліття 20-го віку.

Везперечено, цей поступ народньої просвіти, котрим наша держава повинна завдячувати лиш громадському рухові, явше дуже і дуже відрядне.

Але не слід його переоцінювати. Справді, коли ми складемо трати всіх відомств по просвітній справі,—і тоді матимемо дуже і дуже невелику, до змішного малу суму культурних видатків—113,3 мил. карб., в 1910 році. Навіть коли б ми додали сюди і видатки просвітнього характеру наших органів самопорядкування,—і тоді-б

на це Гурко охоплюється й протестує проти того, що инородці не мають своїх організацій, аджеж поляки мають свої спеціальні курії, але нам не за це треба балакати, нам треба розвиробити, „більше важне вопроще, исходить оть общаго“. Инородческе питання заведе нас далеко

на це Гурко охоплюється й протестує проти того, що инородці не мають своїх організацій, аджеж поляки мають свої спеціальні курії, але нам не за це треба балакати, нам треба розвиробити, „більше важне вопроще, исходить оть общаго“. Инородческе питання заведе нас далеко

на це Гурко охоплюється й протестує проти того, що инородці не мають своїх організацій, аджеж поляки мають свої спеціальні курії, але нам не за це треба балакати, нам треба розвиробити, „більше важне вопроще, исходить оть общаго“. Инородческе питання заведе нас далеко

на це Гурко охоплюється й протестує проти того, що инородці не мають своїх організацій, аджеж поляки мають свої спеціальні курії, але нам не за це треба балакати, нам треба розвиробити, „більше важне вопроще, исходить оть общаго“. Инородческе питання заведе нас далеко

на це Гурко охоплюється й протестує проти того, що инородці не мають своїх організацій, аджеж поляки мають свої спеціальні курії, але нам не за це треба балакати, нам треба розвиробити, „більше важне вопроще, исходить оть общаго“. Инородческе питання заведе нас далеко

у нас нема якихось инородцеских губерній, а по усіх руських губерніях „вкрадено“ инородців, там татари, там малороси, та інші. Вже на що я з коринній російської губернії Тверської, але й там ці инородці існують. Через це я й пропоную одкинути це питання“.

Бразилія півдня шире серце одного з південних представників; блідий, ахальований він піднявся; я хочу висловитися проти слів, що українці—якісь инородці, вони руського племені, але питання за мову має й для нас велике значіння. Я в такій губернії, де людність скрізь українська: їй трудно навчатися на російській мові й варто звернути увагу на навчання народу, якого в нас налічується до 30 міль.

Слідом стає саратовський представник і каже, що в їх губернії теж чимало инородців й питання школи для них має велику цікавість. Інші промовці теж казали, що безпременно треба знайти час й обміркувати це питання, щоб хоч вивести окраїнам „ободряющее слово“. Тоді встав Руснов і сказав: Питання за мову—є питання методичне. Я представник Полтавської губ., суцільно населеної українцями. Поки їх будуть навчати на великоросійській мові, наш люд завжди буде пасти вадих. Мова має велике значіння й я привіз постанову, яка висловлюється за навчання по школах народних на рідній мові українській. Ця постановка пройшла через три фільтри—повітового земства, комісії просвітної й губернської управи саме цими днями й затвержена більшістю усіх проти одного. Через це нам тут треба обміркувати питання за мову, як питання методологічне.

Тоді й Гурко забалакав інакше: „я не знаю, що це питання цікавить багатьох. Тоді можна побалакати за методи серед вищого школярства, але треба мішатися в одне башкир, малоросів, поляків, це зовсім рівнозначний люд, що інший раз живе в одній губернії.“

Але треба виділяти в окрему групу инородців не-русського племені. Тоді Обухов і Євєрський (обидва з презідіума) загасили суперечки, запропонувавши передати питання про мову й про инородцеску школу в методичну підкомісію. Там воно й лежить вже два дні. Чи не залежить там й до кінця з'яду?

А тим часом ці комісії за народню школу цілком втопилися в деталі—чи треба граматику, чи варто суфікси учить, чи на букві „ѣ“ аулятися, чи з „Ветхого Завіту“ починати, чи з молитви. Добродій Лелюхин радив зробити з школи молитвенний дом, так приємно діти за приводом батьком співають. Але Гурко амахає на його руки: ні, ні, не треба цього—я в Каїрі чув уже, як в мусульманській школі 10.000 учнів співають одне й теж слово з корана за приводом вчителя, борони Боже. Батькох дорікає, що по земських школах велика „проріха“—щодо постановки Закону Воюго: як би ми, духовенство, були хазяїнами, тоді б знали б діти й молитви, й догмати віри іскудення, воплощення—догмати „уму челоуіческому недоступна“, а Соловйов в Катеринбургу розкажує, як у них по школах батькох об'ясняє школярям „всемогущество Воюге“...

Один учитель висловлювався за те, що по школах треба навчати дітей ділові бомаги—писати, бо батьки „обжаються“, вийшов з школи і бомаги не напише. Гурко йому одмовляє: „це ж неможливо, я вже який ванделярський пацюк, але як мені треба хоча б до земського начальника

звернутися, Христом Богом молю, щоб хтось знаочий мені написав.“

Одні висловлюють довгі-довгі промови про „живий переживання“ дітей по школах, щоб у школі пропонувати вічні людські питання; другі загадували, що аджеж директор приїде в школу та не буде питати про живий переживання, а ситає, чи вміють читати школярі, а нам пропонують: „оставте книгу, придерживайтеся живни, природи“. І так два дні, удень і вночі; побачимо, яке з цього пива буде диво.

Інші комісії прагнуть куди користніше й сьогодні загальне зібрання має затвердити дуже серйозні резолюції 4 і 5 секції.

С. Русова.

Жартовливі вірші В. М. Доманицького.

Небіжчик В. М. Доманицький був людина дуже лагідної вдачі. Завше скромний, уникаючи від показних ролей на людях, він в особистих відносинах чарував своєю мнхкою, делікатною вдачею. Разом з тим з близькими людьми це був отроуярний, жартовливий товариш, що так і сипав присмок живого, широго юмору.

Тим самим жартовливим юмором пересипане його листування. Трудно, здається, уявити собі більш тяжке становище, ніж те, в якому перебував в останні роки Василь Миколаевич. Одрваний од рідного краю і близьких людей, здебільшого прикований хворобою до ліжка, в постійних тяжких матеріальних обставинах, які вимагали напруженої праці навіть при високій хворобливій температурі,—він завше держав в своїх приятельських листах такий тон, наче те все його а-ні трохи не зачіпало. Мало того глузуючи над своїм становищем, він коли попускала йому хвороба, листувавесь навіть... віршами.

Вірші ті мали, розуміється, цілком особистий характер і змістом своїм цікаві лаш для самих кореспондентів. Але дозволю собі подати скільки зразків їх, гадаючи, що вони для тих, кому дорога пам'ять небіжчика, освітять інтересну сторону особистої вдачі цього аскета-громадянина.

Один вірш написаний з такого приводу. Заслабувши вперше, В. М. поїхав у Крим. Нудьгував він там на самотні тяжко. І от приятелі його рішили послати когось з-посеред себе до його, щоб трохи підняти його настрій. Поїхав наш спільний приятель, студент з Дорпату, що звали ми його по приятельськи „Шпонык“ або віжніше—„Шпоны“. Поїхавши, побачив, що вельдкий позбавлений самого необхідного комфорту, і аарав сповістив про це приятелів. Василь Миколаевич якось довідався про це і, видимо обурившись, розіслав своїм приятелям такого „сборного“ листа:

Пресуял журба мене ізоушана,
Анахтемська Шпоны мені удружана
Не могу в вічі тепер людям глянуть,
Од сорому дічки мої вікні п'януть...
Ой плаще-ж скрізь Шпоны, мов тал со-
рока,
Що з Вітром-Зефіром страшенна мороза:
Що в його на ліжку матраца браке,
Що бущи на дошках він любо кейфа,
Що навіть похупка—річ зайва для його,
Що—мамо!—на тілі немає нічого,
Моя той заворожень, у рваній шматині...
Ой, шайт йому „доло“, немашій дит-
тині...
Як тільки прочула про це щирі друзі,
Усі засмутились, усі були в тузі...
Ой, клята Шпоны, ти Шпоны з Дорпату!
Не варт після цього пустяк тебе в хату!
Як би ти надумав мене пооситати,
Охоче я міг би свій скарб показати,
Що в мене убрання на трьох би хватало,—
Було-б все тихо, було-б все мило.
А нинішнине в великих турботах,
Хоч всі до одного у тяжких роботах,
А, чує, про мене потрохи вже дбають:
Убрання „голоті“ зготовити мають,

Ой, клята Шпоны, ти Шпоны з Дорпату,
Дай мене вчинив-ось лютіше від ката!
Тепер мені голі про Київ марити:
Не могу я людям в вічі глядіти.
Про себе не буду я більше писати,—
Повинні нас шпиги про все сповідати.
Надавчійша скромність Василя
Миколаевича не дозволяла йому зай-
мати кого небудь своєю особою, на-
віть й найбільших приятелів, і лист
через те—доить сердитий, не вважаю-
ючи на жартовливу форму. Але то
бувало дуже рідко, і звичайний тон
вировнаних листів його—добродушно
—веселий. Після тяжкої інфлюенци в
запаленням легких він збрється пере-
їздити в Закопаного в Криворівню
і сповідає про це картокою так:

Гей, не плаче, не журиться
(На горіще-ж заберітьс!)...
Дідко ми це не вкопав,
Вітер-дедарь є ще жив.
Ще жив, погами дрига,
Іст' і п'є (під віс м ханга!),
А за кілька днів у мить
З Закопаного дитить.
Він летить на Коломию
(Най узомить собі шпо!),
В Криворівню, славний кут...
Откуда мій дух носе ся,
А за ним тло трясє ся,
Там а буду сповідати,
Весельеко пожитвати.

Часто в своїх листах В. М. пародірує сучасних поетів. Щоб не гніяти їх на небіжчика, не буду тих листів подавати; але все-ж не могу не навести одного з останніх виршованих листів його з Аржашону.

Закутавши серце в жорстокости мого,
Я даясь як злочин: „нехай би той злох,
Хто витавдєвсь Рін'єри,
Зуданого сонсу химери...
Вкраїни це гніби: Гріччино і я
Рін'єру опусту каменю шо-дня.
І рупня й, яляти гніву кашпоном,
Над той Оксаню, у самий Аржашон.
Прихлан—і бау: півничка бора
Гуляє по вихлах гучих небора.
І ступає три дні до вікон, воріт,
Поки не вчинила у боці шеврит.
Тоді-то безжурнее сонце
Даясь і змійтис в вікноце.
Смыслєсь так сонце цілх довать десь
І з сміху тако шеврит дусну у пень.
В долах так черво жерло.
Що фумит на шість „го респєро.
Закутавши серце в хвал кашпоном,
Гуку приселєдую: „міват Аржашон!“

Люблячи дуже дітей, Василь Миколаевич листувався і з ними. Ось його вірш „Не слухався старших“ присвячений своїй доні:

За горами, за долами,
За широкими морями,
Серед моря на горбку,
На ті острові Корфу
(Так його тут прозивають,
Бо по нашому це знають)
Сидить дала той патлатий,
Що бував в Оксаню в хаті,
А що казаче—дідя Васє...
Он куди тепер забрався!
За яку ж тяжку провиню
Він далеко так поїхав?
А чи вбив яку людину
Та утік в ту далечину?
А чи—гроши в кого вкрав
Та й світ—заочи позрав?
Ні, не заодій він, не вбийди,
Не розбійник—кровопийди,—
Він був смирний, як телатко
Але малє агітатко,
Думі людські не губив,
Чуже брати не любив.

А тому туди утік
(Не на-віки, а на рік!),
Що не слухав мамі й тата.
Як була зима проклята,
А він бігав без кожуха,
Хоч одморозити йому гуха;
А як часом кожух вкопав,
То в рукава рук не встромив,—
Так і біг, як прова,—
Аж арбавсь йому „нава“!
Як вчепивсь до нього,—
Не подіш вже нічого.

Ось дежить вже він слабенький
Був худий—зробивсь товнений
Та й сидить тепер на морі
У сльозах, у тажким горі.
Тепер добре буде знати,
Як не слухав мамі й тата!

З „сердванних“ віршів Василя Миколаевича я знаю лиш друкований

В. М. листив у мене на горіці свої речі і просив після де-що з них переслати йому

(в збірнику Котляревського). Єсть ще в мене рукопис його перекладу (під час англо-бурської війни)—„Гімн бєрєв“. Ось він:

Чи знаєш ти смійний варіа
Вид-дана у яри,
Як за свій ніколи ріа
Не шодуван крові.
Брати, страждання займійші!
Під стігами, в тіні,
В післях побуду аголосі...
Той смійний люд—це ми.
Чи знаєш ти чудовий край,—
В знові адала він.
Природа там створила рай,
Насіявши скарби.
Товариші, співаймо всі,
Пісень побідних, знай!
Чудовий край, брати-друзі,—
То наш коханий край.

В. М. дуже хотів, щоб було цей гімн добре оброблено і подавав свій дословний переклад з оригіналу, як лиш матеріал для художественного перекладу.

О. Білоусеню.

Спомини про Т. Шевченка.

В с. Чирському коло Переяслава живе один селянин, що добре пам'ятає Т. Шевченка. Зовуть його „дядько Савка“; це поважна людина літ 60—63. Батько його був кріпаком у Козачковського, до якого в с. Чирське і приїздив Шевченко. Це було, очевидно, після повороту поета в Чирське, коли пан приїздив у Чирське, то кликали Савчиного батька в панські покої за лакея; за батьком бігав до панського двору і малий Савка, що мав тоді якихсь 10—11 літ. Між простим людом вже кружляли тоді чутки про „волю“ і люде в великому цікавстві прислухалися до таких чутко, особливо ж коли вони виходили з уст приязної, та ще й визначної людини, яким був Шевченко.

От як сам дядько Савка, по словам проф. Х—го, оповідає свої вражіння про Шевченка.—„Коли Шевченко приїздив у Переяслав, то вже в Чирському знають, що приїхав. У Переяславі спинався в Козачковського. Як приїде, пройде з Козачковським по двору, в имбарі, по хазяйству, а тоді в дім Козачковський сидить і він сидить. Ставлять коло його графинчик з горілкою, стакан, на закуску—булочку то що... пив не багато. Зараз ставлять самовар... Давав нам книжки, тільки у нас не було грамотних, так він сам прочитав: „казав пан: ко-жух дам, та слово його тепле“... А тоді каже: „ну, тільки він бреше, бо його слово не тепле“... Кожному дає книжку і по голові гладить та й каже: „учітьсь, батькові діти; як бог дасть і парь, так воля таки буде,—брешуть вони“... А нам дивно, що й нашого пана лає; і пан тут стоїть, сміється... У Козачковського біли люди різкими, а коли приїхав Шевченко, дак не біли нікого. Батько розкажував, що раз Шевченко з Козачковським сидиш і чай пили. От Шевченко розривав лимонку, та й каже: „придари, хто думче приладить у рупі“... А коли пустив, так вона й розвішалась... От дивавсь, каже, була лимонка у гарячому і сік з неї видивив, а вона розвішалась. Отак і панські люде: як з їх сік даять, а проте джудуться воли і чоловік розсправить після панів“... Так воно й вийшло, слава Богу“.

Микола Вороний.

— Організація торгівлі „живим товаром“.

Польські газети подають інтересні відомости про організацію торгівлі „живим товаром“ в Варшаві, яка вважається головним в Росії пунктом цього ганебного торгу. Найбільший ярмарок цим „товаром“ відбувається в Варшаві в кінці юня, або на початку юля. На цей час туди приїждять комісіонери, що постачають „товар“ в Аргентину, Бразилію, Єгипет та інші.

З сел наїждять теж агенти з „товаром“. Комісіонери ведуть свої справи через особливе „боро“. При цьому мається штат лікарів, що оглядають „товар“... Сторонні лікарі в цю справу не запрошують. Дівчат вивозять з села переважно, обіцяючи їм гарне місце. Маються спеціаліста-альфонси, які навіть заручуються а то й женяться на дівчатах, щоб потім легше було спродати їх.

— У Р. П.

— З'їзд дубровниць. Дубровнику вдалося таки добути дозвіл у міністра внутрішніх справ на всеросійський з'їзд його прихильників. З'їзд дозволено скликати в Москві од 20 ноября до 1 декабря цього року. Між іншими питаннями буде обміркуватися на з'їзді питання про виключення із числа членів союзу руського народу Маркова 2-го, Ковонина, Соколова та інших діячів головної ради.

— Всія звістия. 5—6 сентября під предсідательством міністра фінансів Кокочева має розглядатися проект російсько-французької літературної конвенції. 26 сентября почується про це наради в Парижі і російський уряд обіцяє надіслати французьким уповноваженим російський проект за 2 тижні до одкриття наради.

— У Р. П.

— Ялтівська шкільна рада має на-

Звичка і натура.

(З дорожніх зустрічей).

Доць л'є мов з відра, отже мушу сидіти в обшей“ каюті пароплаву, що через чверть години має відходити від Київ на низ по Дніпру.

Час минає, здається, над то повільно, тим більш що в каюті повітря дуже неприємно чимсь „благоухає“, але сидиш, бо не маєш де янше притулютися. Але ось звидкись виринув хлопчина з буфетної служби.

Щоб хоч трохи задовольнити роздратування, викликає необхідністю оядити в вонючій каюті, хтось з сусідів зупиняє хлопчину і кидає запитання:

— Послухайте, хлопче, чо го це у вас в каюті так немилосердно смердить!

Хлопечє мьється, а далі нерішуче погоджується:

— Да, воно тошно неможно пахніть!

— Та де там „неможно пахніть“—роздратовано передражно хлопця пашажир, просто нестерпуче смердить!

— А его видіте,—додає заспокоююче хлопчина,—клопов івчитожаки так воно руським шкшипдаром і пахніють!

— Ага, он воно що, „руський шкшипдар!“—ду, то янша річ і нетерпеливі подорожні умовкають, а де хто, довідавшись, що неприємний дух походить від продукту „отечественной промышленности“ і зовсім навіть заспокоюється та росташувавшись з його починає закусовати.

Щоб якось розважитися, беру вже перчитані газети і починаю нехотя переглядати.

Нарешті пароплав рушає та доць всеж таки не вдухає.

Враз одтинялись двері і зачулась українська мова:

— Та чо го ви, батькох, турбуєтесь, я кажу вам, що місце буде, так нема вам чо го й турбуватись!

— Еге ж кажем—почулась відповідь.

Я відхилив газету і глянув з цікавістю до дверей. Звідти показавалась трохи незвичайна пара: добре годувана постать старого селяського панотця, що йшла попередеру, а за ним а пакунком не то фактор, не то якийсь крамарь, що аваясь, як я почув з дальшої розмови, Гершком.

— Ну, ось сюди, Гершку, став—показав батькох на місце біля мене—оце ми були в третьому класі, та там дуже тісно, а Гершко розважує, що тут в другім класі просторо та опе й перетяг мене сюди,—промовив батькох лагідно посмихаючись до мене.

Я уклонився алегенька і посуувавсь далі в куток, щоб побільше уувільнити місце новим сусідам, хоч того місця й без того було доить.

Доки мої сусіди розкладали пакунки, я знову ваяв в руки газету. Гершко дбав, щоб усадовити батькоху як найзручніше:

— А почом, батькох, купували таряню?—запитав Гершко, силкуючись підняти на лаву великий пакунок в рожего.

— Та гаспидський Шльома насилу віддав по 16 за штуку!

— Ай, ай переплатили!—не пожалкував одвоверпа Гершко.

Зрештою Гершко дав лад всім пакункам і, наказавши батькові, щоб той у Ржищеві не клякав челядника зносити речі, зник з каюті; пішов певно десь знову до третього класу.

Батькох, правду мовити, мене зацікавив й тому я радо знову відхилив газету, коли він звернувся до мене з запитанням:

— А що нового пишуть в газетях? Я саме читав „Раду“; от, гадаю собі, зручний випадок: відразу ді-

знаюся, що батькох або свідомий українець, або неащеплений ще матеріал для неопити. Як що же „неащеплений“, от буде здивований, коли довідається про газету на рідній йому мові. Радіючи одній або другій можливості (третьої якоїсь я собі й не міг уявити, вedarом же батькох та чуда розмовляв з Гершком по українськи), я протягнув йому „Раду“ і в найбільшою доброзичливістю відповів:

— А ось візьміть прочитайте, дуже цікаві звістия є в Галичина про українські справи, про...“

— А що то, „Рада“,—прочитав батькох.

— Еге-ж „Рада“—посіпаю я погодитися з батькоху.

— „Рада“, я не читаю. Ні „Рада“, ні „Кієвської Мислі“ (очевидно побачив у мене в кишені)—додав батькох все лагідно посмихаючись—а читатко тільки „Кієвлянина“.

Я виривав очі. Приятельські розмови не то з фактором, не то з крамарем Гершком, чиста українська мова і...читав українське і юдофобського „Кієвлянина“!

— Але ж „Кієвлянин“ надто несправедливо і тенденціозно ставиться до людей не великороського походження і иншого напрямку думок, перекручує факти, друкує нісенітничу про українство...попробував я змагатися.

Та батькох на це тільки й спромігся:

— Може, може, не буду сперечатися, але за тридцять років свого священства я так звик до цієї газети, що иншої в руки не могу взяти“.

Я побачив, що проти такої авчички дарма змагатися і облячив „Кієвлянина“, а батькох тим часом, впізнавши в мені дачника, перейшов на іншу тему і став вихвалити селяське

життя перед міським. Так ми приятно розмовляли аж доки я мусів сходити на берег.

Звичайно, читач „Кієвлянина“ повинний весь час розмовляти добросо українською мовою вигаданою проф. Грушевським і спільниками.

Та в цьому діло не стало. Незабаром мені довелося знову зустрітис з дивовижним читачем „Кієвлянина“, що на цей раз не тільки виявив своє практичне знання мови проф. Грушевського, а ще й показав себе небезпечним „сепаратистом“, „мазепинцем“ одним словом чим хочете, тільки не одволумником „Кієвляньської“ парадії.

Через якийсь час після першої зустрічі, я їхав до Київ. Ступивши на пароплав, я, проходячи в каюту повз буфет, помітив в буфетній кімнатці за закускою знайому постать панотця в компанії з іншими.

Незабаром в каюту входить мій недавній попутчик. Я назирюю за ним з кутка, але він мене не бачить. Розглянувши по каюті, панотечє прямує до подорожного чорнобривого панотця і очевидно його паніматки, оглядаючи, випещеної вані, що смачно чаввали за столиком недалеко від мене.

— Вибачте мені, зачул я знайомиий голос, звернений до паніматки, чий ви не донька отця Анатолія (тут панотечє додає прізвисько)?

— Так, мого палу звать Анатолій N.—відповіла здивована паніматка—а ви звідки знаєте?

— Та як же не знати, то ж мій приятель по семиварії.

Панотця радо привітали подорожні, замовили пива і полилась шира бесіда.

Я чув, як мій знайомиий панотечє захоплюючись розкажував і наказував.

господарські справи академічного життя. Перша редакція статуту дуже змінені; зовсім викінито параграф про заміну форменої одежі студентів відрясниками. Обов'язковість духовного сану для всіх ординарних та екстра- ординарних професорів заміненя бажаністю. Обов'язковість для ректора та іспектора академі червоного сану оставлена. Оставлено також і дуже цікавий параграф, що дозволяє професорам, що вступили 30 літній строк, читати й далі лекції, але без всякого жалування. Цей проект, як і першу частину статуту, посплати на ухвалення вищих законодавчих інституцій не будуть.

— Шкодавні книги. Недавно Балахнінський ісправник д. Вуколов робив перевірку каталогів всіх бібліотек повіту, після якої виробив список книг „явно тенденційного напрямку“, які наказує взяти з бібліотек. В цьому спискові мається 229 книг, в яких ні на одну не вкладає арешт. Деякі з них в свій час навіть мають взяти в бібліотек пошлярні брошюри Лункевича та влюблені дїтьми нарисом Рубакіна.

— В Фінляндії. Мітінги протесту відбуваються. В Трансвалді сходку розігнало військо. В Ньютаді, Вільманс-страді і інших городах мітінги пройшли безборонно. На зібранні соц. демократів, 21 августа в Котку 14 літніх і 2 книгах поліцейських прилучилися до демонстрації. В Гельсінфорі одкрився а'їад фінської с.д. партії. Вибірський поліцеймейстер Пеконен видав наказ поліції, в якому докладно поясняє городовим політичн домганья р'їжких партій і умоває їх піддержувати політику вищих властей.

— Організація торгівлі „живим товаром“.

Польські газети подають інтересні відомости про організацію торгівлі „живим товаром“ в Варшаві, яка вважається головним в Росії пунктом цього ганебного торгу. Найбільший ярмарок цим „товаром“ відбувається в Варшаві в кінці юня, або на початку юля. На цей час туди приїждять комісіонери, що постачають „товар“ в Аргентину, Бразилію, Єгипет та інші.

З сел наїждять теж агенти з „товаром“. Комісіонери ведуть свої справи через особливе „боро“. При цьому мається штат лікарів, що оглядають „товар“... Сторонні лікарі в цю справу не запрошують. Дівчат вивозять з села переважно, обіцяючи їм гарне місце. Маються спеціаліста-альфонси, які навіть заручуються а то й женяться на дівчатах, щоб потім легше було спродати їх.

— У Р. П.

— З'їзд дубровниць. Дубровнику вдалося таки добути дозвіл у міністра внутрішніх справ на всеросійський з'їзд його прихильників. З'їзд дозволено скликати в Москві од 20 ноября до 1 декабря цього року. Між іншими питаннями буде обміркуватися на з'їзді питання про виключення із числа членів союзу руського народу Маркова 2-го, Ковонина, Соколова та інших діячів головної ради.

— Всія звістия. 5—6 сентября під предсідательством міністра фінансів Кокочева має розглядатися проект російсько-французької літературної конвенції. 26 сентября почується про це наради в Парижі і російський уряд обіцяє надіслати французьким уповноваженим російський проект за 2 тижні до одкриття наради.

— У Р. П.

— Ялтівська шкільна рада має на-

— Так ви неодмінно вітайте о. Анастолія, так і скажіть йому, що вітає його Грицько Чуб, він мусить пам'ятати це прізвисько... Та як же... Ми бувало компанією я дременем на човах вивз мало не до Січ... а від пісень аж луна гуде по під ліси берегами... А ви кажете, що о. Анастолій тепер на паракхві під Катерин-насловом... сумує мабуть за Катшчиною... Та як же, він такий щирий малорос, а йому доводиться жити з кацапами. Як на мою думку, так нема їм чо го на наш паракхві приїдати.

— А ви ж теж запевно малорос?—запитав панотечє свого колегу, що мав паракхвію десь в великому місці і в розмові старанно дбав про великоруську вимову.

— А так, так—погодився той.

— Того ж бо я чує, що ви „акаете“, „егкаете“. Е, що не кажіть, а наша така малоросійська природа зостається при нас, та й чо го її пуртатися?!

Панотечє тішив мене своєю щирістю, я готовий був би його розмову, согріту „малоросійським“ пієтизмом, слухати без кінця, та час минав і ми наблизились до Київ; заметушились подорожні, а з ними і мій панотечє в приятелями і цікава розмова урвалася.

— Ну, гадав я собі, коли справді чоловік після тридцятирічного читання „Кієвлянина“ каже, що „наша така малоросійська природа зостається при нас“, та що й „чо го її пуртатися“—ї невідомо розмовляє мовою Грушевського—значить справді таки не такий страшний чорт як його малюють“. Натура колись таки переможе звичку.

П. Дмитренко.

кав од губерньської ради замазувати на стінних календарях слово "пі" (У. Р.).

— Рада міністрів ухвалила пропозицію міністра внутрішніх справ про те, щоб продовжити в законодавчому порядку закон про побільшення поліції в де-яких місцевостях держави, бо законопроект про реформу поліції не буде готовий до 1 января 1912 року.

— Між адвокатами маються відомості, що прохання прямих адвокатів про довіру заснувати їм другу раду присяжних повірених в Петербурзі міністр юстиції не задовольнив на тій підставі, що теперішній закон дозволяє заснувати одну тільки раду присяжних повірених. (Р. В.).

— На майбутньому єпархіяльному в'їзді в Астрахані буде обговорюватися справа священника Строкова, якого обвинувачують в насильстві на учениці єпархіяльної школи. На в'їзді, кажуть, буде й батько знаменитої дівчини. Пряхильники Строкова думають вклякати на в'їзді Іліодора. (В. Г.).

— Синод постановив: благословити по всім православним церквам держави 3 сентября на перодомі одкриття мощей святителя Іоасафа Блгородського правити вночі угодливим Воюму, а 4 сентября—служби Вожі і молебні. (В. Г.).

— У Ворожжі член Держав. Думи Шингарев прочитав публічний доклад про волосне земство. Було багато робочого люду: робітників та прикащиків. (Р'їч).

— Фінно-угорське товариство в Гельсінґфорсі послало в Архангельську та Олонецьку губернії на цілий рік для етнографічних дослідів доктора філософії Сіредіуса та художника Матилу. "Росія" з цього приводу пише: чи не один це тільки отричаний для пропаганди по між карелами?

— В газеті "Р'їч" письменник В. Г. Короленько спростовує відомості, що подали газети про його подорож по невротичним місцям по над Волгою. Іхти туди він і не думав.

— Деяк подієва предидатель зв'язської земської управи, Казанської губернії. Кажуть, що в земській касі недоцитується грошей. (Р. Сл.).

— В академічних колах Петербурга говорять про нові переміщення професорів із Петербургу в провінцію і навкаси. Кажуть, що в Одесі до Петербургу пришлять професорів Казанського, Чистякова та Гравонського. (В. Г.).

— В Гельсінґфорсі беруть до суду пастора Мавікеа та Іхалайна за прилучення до лютеранської церкви невольничих православних людей.

Мають судити чиновників виборського гофферіха за те, що не з'явили шапок під час співання гімну. (Р'їч).

— Петербурська управа постановила послати свого члена Водіско на всевітній медичний конгрес в Чикаго. Водіско на це згодився, городська дума теж ухвалила цю командировку. Коли в городській управі почали розглядати питання про асигновку для цієї цілі, несподівано управа постановила грошей не давати. (Россія).

ПО УКРАЇНІ.

У КИЇВІ.

— Приїзд Великих Князів. Вчора в 2 год. ранку екстремним поїздом прибули в Петербурга в Київ Імператорські Высочества Великі Князі Андрій Володимирович і Сергій Михайлович.

— Приїзд міністрів. На августовські свята в Київ прибули: прем'єр-міністр П. А. Століпін, міністри: народної освіти Л. А. Касєв, головно-управляючий землеустроєм і хліборобством А. В. Кривошеїн, військовий ген.-ад'ют. В. А. Сухомилов, фінансів—В. Н. Кокорев, обер-прокурор св. синоду В. К. Саблер.

В саду Купецького зібрання будуть ще один павільон, з якого Високі Гості будуть слухати симфонічний оркестр і співи артистів української трупи Т. Колесниченка.

— З Київщини. Союзники. З с. Містечка, радомисельського повіту, нам пишуть: Зайшла і у цей глухий куток одна з хворобливих пошестей, яка звється "Союз руського народа". Заніс її сюди один ледаця, що тамняє по Київу і якого всі селяне вважають "пропащом" людиною. Приїшов оце він недавно з Києва і почав проповідувати "ідеї" союзу. Грунтом для цих ідей служило те, що всякий, хто записався у "союз" матиме право носити револьвера, робити, що забажається і за це од урядника не може нагоріти, а також і те, що всякому, хто має значок "союзу" легше судитись чи у волості, чи й у мирового. Селяне підхоплюють цю "проповідь", перетворюють все це по своїому і вироблюють таку програму "с. р. и.", яка дуже не походить на програму цієї організації.

— З Волині. Новий журнал. З Житомира наш кореспондент пише, що там неважко має вийти що-тижневик "Струмок"; цей журнал призначений для інтелігентного читача.

— Книгарня. Житомирська "Провіт" вдялася до губернатора за дозволом для одкриття української книгарні. Потреба в книгарні відчувається давно.

— З Поділля. Трув. Убитий 1 августа пограбовано сторожею селяниці С. Кудрянець, каменецького повіту, О. Шулега уже 22 день лежить незахованим.

— Кара за сгару. У Каменці увільнено 17 душ учнів псаломщицької школи. Увільнено їх за те, що вони поскаржились владі на регента-діякова Колесника, який з ними дуже круто поводився.

— Пошесть тифу. По відомостям губерньської земської управи до 7 августа на Поділлі слабували на сивий тиф люде в 53 пунктах (слабих 162) і на шлунковий в 156 пунктах (слабих 320).

— Минув під поїзд. Недавно на ст. Чорний Острів клянувся під поїзд молодий парубок. При ньому знайшли документи, звідки дознались, що це олухач вечірніх педагогічних курсів Ф. Зярянок. Кивуться під поїзд примусили злізти.

— Земська почта. На Поділлі існує 164 земських почтових станцій, на яких єсть 1298 шук коней. Що-року на содерування витрачається 258.722 карб.

— Переселення. На протязі першої половини бижучого року в Поділлі переселилося на казенні землі Азіатської Росії 509 семей із 2.298 душ. З цього числа переселилось в Амурську область—59 семей, в Амурську—11, в Єнісейську—34, в Забайкальську—5, в Іркутську—86, в Приморську—187, в Тобольську—3, в Томську—50, в Тургайську—50 та в Семипалатинську—24.

— Курси бжильництва. Проскурівське-колетичівське товариство бжильництва прагне дозволу одкрити курси по бжильництву. Програма курсів широка. Гадають дати курістам теоретичну і практичну освіту.

— З Чернігівщини. Убили божевільного. В село Ушню, осецького повіту, зайшов з сусіднього села божевільний чоловік. Його побачили дві жінки, подумали, що це арештант, і стали кричати: "утікач!" Збіглися люди. "Втікач" виліз од ватову на осічку. Селяне оточили дерево й домагались, щоб той зліз. Божевільний не хотів. Люди спершу кидали на нього камінням, грукдами, киями, а потім зрубали осічку й божевільний разом з деревом завалився додолу. Його неприємного одвели в лікарню, де він незабаром і помер.

— З Полтавщини. Українське товариство. В Полтаві заснується "полтавський український музично-драматичний гурток". Уже подано для реєстрації начальству статут. Головні завдання т-ва: 1) допомагати розвитку музично-драматичного мистецтва, 2) улаштувати дешеві народні спектаклі, концерти то-що, 3) помагати просвітним та благодійним товариствам та інституціям.

— Подати з козацьких земель. По закону 29 мая 1911 року всі землі українських козаків для оподаткування їх земськими зборами тепер реєструються по окладним книжкам повітових земств окремо за кожним власником. До цього часу землі ці считались за селянськими громадами й тільки в волостях робився опис.

— Одкрита пам'ятинка Гоголеві. У Сорочинцях 27 августа одкрито пам'ятинка Гоголеві. Народу була сила: діти у віках та стрічки, школяри в зеленіх вінках, депутация городів та земств, шкля, гімназій. Був і мовоцький городський голова Гучков з срібним вінком од Москви, де поховано Гоголя; був Короленько, багато титулованих осіб та духовенства. Старенький домик, де родився Гоголь, прибрано вінками та квітками. Перед одкриттям пам'ятинка одслужила літню. Пам'ятинка така: Гоголь сидить на постаменті й дивиться в далечнь, на устах розпачлива усмішка, в руках перо, він пише.

Після посвяти у волосному управлінні одбулося урочисте засідання комітету по збудуванню пам'ятинки. Тут скавав гарну промову Короленько. Після засідання комітету почалось народне свято. Коло пам'ятинки—бандуристи та лірники. Українські парубки та дівчата слухають пісні.

— З Харківщини. Постійні педагогічні курси. Харківська губерньська земська управа розіслала повітовим земствам та городським самоуправам анкети про улаштування постійних педагогічних курсів.

— З Катеринославщини. Вистава. 20 августа в с. Ананьові, верхньодніпровського повіту, "товариществом" сценічних діятелів була поставлена п'єса Тогобочаєво: "Жидівка Віхрестка". Публіки було знавдто повно, особливо селян. П'єса глядачів задовольнила, бо грали гарво. Збор гарний і т-во думає улаштувати тут ще кілька українських вистав.

Галичина.

— Англійські гості у Львові. Тепер пробувають у Львові два англійці, дневникар Бак і маляр Максвел, що об'їздять Галичину і задумують видати про неї монографію; пише П. Бак, а Максвел ілюструє.

Українці в Америці.

— Клопоти про рідну школу. В Канаді в провінції Саскачевані, домагаються українські фермери, щоби по тих школах, де ходять українські діти і вчать українські учителі, вчено крім англійської, також і української мови. В цілім шкільним окрузі живуть там переважно Українці. Будемо учитись англійської мови, бо вона нам потріб-

на, але своєї не покинемо, бо вона нам наймілішій!"—сказали фермери інспектору шкільному англійцю.

— Віче. В Канаді, Fort Wilham, West, товариство "Руська Весіда" улаштувало віче в справі увільнення М. Січинського з тюрми. В Брилінській наві в вічі коротку історію України, Луговий продекларував "Замовки бандури", Когут "Січинський у неволі", Левкович заохотив присутніх до жертв на "Рідну Школу" в Галичині. Потім всі підписали петицію до царя до Відня щоб увільнив Мирослава з в'язниці. На "Рідну Школу" аложили 20 і 70 центів. Збори закінчено співаним: "Наша слава України" і "Ще не вмерла Україна".

За кордоном.

Події в Персії.

Урядове військо розбило військо Ашад-доуле, прихильника бушного шаха. 24 августа урядове військо напало на Ашад-доуле і побито коло 500 туркменів, взяло всі гармати, всю зброю і 200 душ в полон. Раненого Ашад-доуле взяли теж в полон і розстріляли в Тегерані. Ашад-доуле покинув було Персію разом з Махомедом-Алі. Він, вважаюся освіченим, бо скінчив військові курси тегеранської політехнічної школи. Останній час він жив в Австрії. П'ять років тому він був конституціоналістом, брав участь у визвольному рухові і був предидателем центрального енджумена. Після того, як шахом зробився Махомед-Алі, стала ходити чутка про прокаторську діяльність Сардар-Ашала, що потім і виявилось, коли розстрілювали перший меджлис: Він брав ту діяльну участь. Сардар-Ашала всього 38 років.

Перемога ця дуже вітшає пересія, бо коли б не було її, то Тегеран був би в руках Махомеда-Алі і старий режим повернувся б знову.

Заколот матросів.

З Мадриду офіційні газети повідомляють про заколот матросів на крейсері "Reyna regente" в Більба підчас перебування там короля Альфонса, коли крейсер конвоював яхту "Jiralda".

В урядових колах про цей заколот мовчать.

В Китаї.

З приводу того, що кантонські революціонери намірюються зробити замах в Пекин, в столиці побільшено догляд за прихизими. За всіми ними, що не носять кіс, слідять і, коли хоч кришку в чому-небудь запідозрять, звашештовують. Преса протестує проти репресій, заявляючи, що уряд підриває уесь Китай.

Пекинські власті дуже стурбовані заколотом мусульман в Кангоу, завойованих ще після тайпінського повстання. Магометане, під впливом голоду та утицьких чиновників, знову марять про самостійність. По всій країні ходять "пророки", які віщують скорий кінець манчжурському ярмові. В горах появились банди повстанців.

Останні вісти.

(З газет та по телеграфу).

Неврожай.

КАТЕРИНОСЛАВ. Ціна на печений хліб піднялась на 25—50 проц. Управа вивисла на базарях відозву до жителів держатись піч, встановлених городським управлінням. Торговці в одповідь на це погрожують зовсім припинити торгівлю хлібом.

По судах.

ХЕРСОН. Оддано під суд судового пристава херсонського окружного суду Муревка за рострату 12.967 карб.

Всякі звісти.

ВАРШАВА. Членові Державної Думи Алексєєву радою російського патріотичного товариства Холмщини і Підляшя, по постанові загального зібрання т-ва піднесено диплом на звання почетного члена т-ва за видатну діяльність на користь православного населення Холмської Русі.

Єпископ холмський і люблінський Свлягий об'їзжає свою єпархію. В Томашові, в присутності єпископа, відбулося посвячення посліа, збудованого на землях, куплених через селянський банк. Мешканці нового посліа назвали його в честь єпископа—"Євлогієво".

Відомому літераторові і публіцистові прис. пов. Леону Блюменталу заборонено виступати у судах оборонцем, поки не буде розглянуто його діла про образу Величності.

ЛЮБЛІН. З приводу дорожніх м'яса, один з місцевих м'ясоторговців подав прохання на дозвіл продавати конину, котру можна що-дня доставляють з Варшави в спеціальній упакуванні. Місцевий уряд передав це прохання варшавському ген.-губ.

В справі перенесення губерній з Каліша у Лодзь, калішський губернатор висловився в своїм докладі проти цього. Варшавський же ген.-губернатор навіаки настоює, щоб скласти нову лодзинську губернію. Діло це зараз у міністерстві внутрішніх справ.

(Власн. кор.).

ЛЬВІВ. Осіння осія галицького селма не одбудеться через незгоду між польськими партіями і через те, що бояться обструкції українських депутатів.

ПЕТЕРБУРГ. "Нов. Врем." повідомляють з Вугуруслава, самарської губ., що серед населення голодних місцевостей пішли фантастичні чутки, що десь то, в ленбурзькій губернії, селянам дозволено насипати зерно з

комор багатих економій і тільки розсипуватись, що одержали. Ізші кажуть, що своїми очима бачили, як приїздив великий начальник і своєю печаткою запечатав комори купців, поміщиків і багатих селян і що хліб цей роздаватимуть людям. Селяне ждуть не дожуться, коли вже приїде цей начальник роздавати хліб; чутки ці перейшли і в бугульмінський повіт.

"Р'їч" повідомляють з Царицини: в царевському повіті, на Астраханщині, великий неврожай. У більшости татар немає хліба на харчі. Назувається голод. Потрібно допомога уряду.

З Кишиньова повідомляють, що там одкрито роздаються привезені Пуришкевичем погроми прокламації. Право вперше надрукувати в Росії "Живий гурт" Л. Толстого за 10,000 карб. купило в сем'ї Толстого видавництво Маркса. П'єса буде надрукована в "Ниві" 23 сентября.

В пробірній палаті з запломбированого ящика вкрадено золотих і діамантових річей фірми Фаберже на 10,000 карб. В ящику восталося тільки 110 порожніх футлярів.

Військове відомство купило для офіцерської повітревлавательної школи 12 аеропланів аграрних систем.

"Р'їч" повідомляє, що прохання Толмачова про одставку вже одержано в Петербурзі. Справу закінчено буде, коли вернеться в Петербург П. А. Століпін.

САРАТОВ. Міністерство внутрішніх справ телеграфіо повідомило губернятора, що клопоти про асигновку 4 мільйонів на організацію громадських работ по невротичним місцевостям—задоволено. Разом з тим губернятор в диркулярі до земських начальників зазначає, що невротичні не мають бути оправдані неупищенням стрєбування податів.

ЧИСТОПОЛЬ. Земство думає проести 2 міль. пудів хліба на харчі і мільйон пудів на насіння.

За кордоном.

Українське соціальне свято.

ЛЬВІВ. Ресочалося українське соціальне свято, на яке злетілись сокила з усеї Галичини. Прибуло кілька тисяч душ.

Мароський конфлікт.

МОСКВА. "Рус. В'їд." телеграфують з Маріжа: Пішла чутка, що в зв'язку з мароськими переговорами оддано наказ про мобілізацію армії і флота.

"Рус. Сл." телеграфують з Лондона: Морське страхування понизилось удвоє, бо болять війни.

ПЕТЕРБУРГ. На берднський біржі паєва. Паєври падають в ціні. В Кенігебергу, Кельні, Ахені, Ессєні і Фрідріхсгамі населення спішно забирає гроші в збергательних кас.

З Мадрида повідомляють, що чотирі крейсери і дві канонерки готуються до одплати, як кажуть, до мароських берегів.

Література, наука, умілість і техніка.

— Письмо з "Провіт". Вийшло з друку ч. 6—8 за люнь, іюль і август органа товариства "Провіт" у Львові "Письмо з Провіта".

— Видавництво "Польза" випустило зброчку оповідань О. Кобилянської в перекладі на російську мову.

Театр і музика.

Урочистий спектакль в городському театрі. В урочистому спектаклі, що одбудеться 1-го сентября в городському театрі, ролі в опері "Сказка о царі Солтані" поділено так: царь Солтан—Д. Кочевоський, царина Мілітріса—Д. Вороньч, ткачича—Д. Драгомیرهцька, повариха—Д. Миловинова, свха баба Вабариха—Д. Леминська, царь Гвідон—Д. Оршківич, царівна Лебиль—Д. Норська, старий дід—Д. Браїний, гонець—Д. Томський, економрох—Д. Улаханов. Діруге оперою д. Пагані, режіює д. Гецевич. Поставлено буде 1-й і 2-й акти і 2-гу картину 4-го акту. Малюнок для програми урочистого спектакля виконає д. Бурдавов.

— Товариство українських артистів під орудою І. Селмона грає тепер в м. Смілі, на Київщині. В трупі 15 артисток і артистів. Перед цим товариство грало в Шлоді, на Київщині.

— "Рампа і Живі" про трупу М. Садовського. "Рампа і Живі" так пише про трупу М. Садовського, що гастролює тепер в Катеринославі. "д. Садовський веде своє велике діло в театрі "Общественного Собрания" його репертуар з ряд цінних по своїй ідейності і художності п'єс українською мовою. Підприємство д. Садовського, крім цінности з художнього боку, показує ще, наскільки українська література переступила за остогидлий гунаї побутовий шаблон".

ДОПИСИ

(Од власних кореспондентів.)

Хутір ШОВКОВИЦЯ, конотопського повіту (на Чернігівщині). Лежить Шовковича за 1—1½ верств від м. Ватурина, по обруч великого Ватуринського шляху, хутір невеликий—всього щось біля одного десятка хат; людяности в ньому теж не значне число—десятьків зо два—все хлібороби. Одна з характерних рис жителів Шовкови-

ці, якою вони визнаються і яку кожен, кому доводилось бувати в Ватурині і зупинятись в Шовковичі, добре знає,—це не властива і чужа нашому народові неговистість.

Хутір Шовковича лежить в дуже гарній місцевості, яку оточує сосновий бір, і славиться добрим і здоровим кліматом. Через це в Шовковичі лікарі часто посиляють хворих; сюди приїжають також на літо різні письменники, художники і інші громадські діяти, щоб спочити після важкої зиминої праці на лоні природи. Сюди посиляють також вонні лікарі хворих на очі москалів; тут живе де кілька окулістів, що і лічать їх. У основому лісі стоять їх лагери, будинки для офіцерів, стайні для коней. На їх будову років в 10—8 тому навад було зрубиано оден з панаців гетьмана Ровумовського, будований по проекту славетного італійського архітектора Растреллі, пишній кам'яний під'їзд до цього паладу і частину кріпостного муру двірня Мазєні, який останній уфортифікував свою резиденцію Гончарівку.

Свідомих українців в Шовковичі немає зовсім; ніяких газет, книг нікого не читає. Життя стоїть нерухомо. Тільки літом приїжають в Шовковичі дачники і нарушають своєю присутістю одноманітне і тихе життя хуторян.

М. ОБОДІВКА, ольопільського пов. (на Поділлі). Потребительська крамниця. 3 февраля місяця цього року в Ободівці почала торгувати товариська крамниця. Членів зараз щось більш 70 душ, переважно інтелігенція, а селян майже зовсім нема. Селяне дивляться на крамницю, як на паєську ватівку, і не пристають до товариства, хоч купувати—купують крам у ній. Як би так організатори ваялись добре за поширення ідей кооперації, добре роз'яснили людям, яка то користь буває від гуртування, то напевне можна сказати, що й селяне залюбки записувались б у члени товариства.

Товариська крамниця торгує, як на перших порах, не погано. Обороти за цей час більше 16 тис.

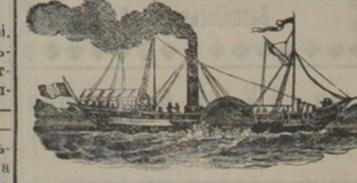
Доводиться багато зазнавати перешкод у роботі. Перш всього, що не всі члени досить своєю обов'язки і упорядкичати найбільш треба звернути на це увагу і підтримувати "колекцію" крамниці. Місцеві крамарі не можна сказати, щоб прихильно поставились до т-ва і кидують колоди йому на шлях: конкurenceнція, неправдиві чутки, все пускається в ход, аби лиш нашкодити т-ву. Через те, що місцеві крамарі сидять на чиньшій землі поміщика Собанського, цей останній теж неприхильно ставиться до т-ва, а через це його служачі не одважуються записуватись у члени, щоб не розгнівати свого пана-господаря. Певне пан-господар не знає, у який помочи стала б крамниця тов-ська його служачим, достати котрих у тисячі раз менші паєських і кожна копійка їхня дорожча паєського карбування.

Крам до тов-ської крамниці виписують з Москви й Одеси за готові гроші.

Справочний одділ.

Календарні відомості. Вівторок, 30-го августа. Ж. Перенс, моц. св. благов. ки. Олександр Невського.

Сх. сон. 5 год. 29 хв., зах. сон. 6 год. 24 хв.

Параходи товариств.

"О-во Пароходства по Дніпру и его притонам" и "О-во Пароходное Общество по Дніпру и его притонам"

улержуєпочтово-пасажирські рейси по оших чованих шляхах:

- 1) По Київво-Катеринославському: що-дня. 3 Київ в . . . 8½ ранку і 5 г. дня Катеринослава в 5 . . . і 5 г. дня
- 2) По Київво-Гомельському: що-дня. 3 Київ в . . . в 2 г. дня. Гомеля . . . в 1½ г. дня.
- 3) По Гомель-Ветновському: що-дня.
- 4) По Київво-Пинському: Чотирі рази на тиждень: 3 Київ—по неділах, понеділах, середх і п'ятницях . . . в 9½ г. ранку. 3 Пинська—по понед., серед. четв. і суботах . . . в 8 г. ранку.
- 5) По Київво-Чернігівському: що-дня. 3 Київ в 6 г. веч. Чернібилі в 8 г. ран.
- 6) По Київво-Чернігівському: що-дня. 3 Київ в . . . в 5 г. дня. Чернігива . . . в 6 г. веч.
- 7) По Київво-Могилівському: Чотирі рази на тиждень: 3 Київ по понеділах, середх, п'ятницях і суботах . . . в 2 г. дня. 3 Могилівова—по нед., віт., четверг. і п'ятв. . . в 6 г. ран.
- 8) По Могиліво-Оршанському: що-дня.

Редактор В. Яновський.

Видаєць С. Чикаленко.

Пора поновити передплату на септябрь місяць!

На 4 місяці

з 1-го Септя-
бря і до кінця
року газета **РАДА**

коштує **2 руб. 25 коп.**

Українська крамниця
І. ЗОЛОТАРЕНКА
та А. АВРАМЕНКА.

ПРОРІЗНА уз. № 26.
ОДЕРЖАНО ДО НАСТУПНОГО
СЕЗОНУ: білизна чоловіча, жі-
ноча і дитяча. Галстуки, комір-
ці, панчохи, шарпетки і т. н.
НОВИНА: українські галстуки
по 1 р. 25 к. за штуку.
Виснаєм пакладною платою.

Всім нашим передплатникам, навіть тим, що перед-
платять газету на мі-
сяць може бути за доплату 6 карб. (а пере-
висланий силкою)

Словник Української мови.

Зібраний редакцією журн. "Кієвская Старина" і виданий під редакцією і з
доповненнями **Б. ГРИЧЕНКА**. В 4-х великих томах. В книгарнях
продається він по 8 карб. без пересилки. Словник цей одержав премію
ім. Костомарова від Російської Академії Наук. 00-286-61

Городський Театр. Дирекція С. В. Брикіна.

В П'ятницю 2-го септября **ОДКРИТТЯ**
СЕЗОНУ. вист. буд.
"ЖИЗНЬ ЗА ЦАРЯ" д-ки Мисюнинова, Драго-
жирецька, д-л. Славин, Шидловський і інші. Балет під управа. балет. Мар. Новаковського.
Поч. в 7 1/2 г. в. В Суб. 3-го "ГУГЕНОТЪ". В неділю 4-го "ДЕМОНЪ". В Понед. 5-го "ПІ-
КОВАЯ ДАМА". У Вітор. 6-го "ЕВГЕНІЙ ОН'ГІН'Ъ". Квитки на всі оповіщені спектаклі
продаються з четв. 25-го августа що-дня, з 10 г. ранку до 2 ч. дн. і від 5 г. до 8 г. в. 1-го
сент. класи буд. закриті увесь день.

ПАЛЬТА

англійські осніні й непомока-
ючі, пелерини, в великим виборі.
С-т Петербурзька фабрика бі-
лизни та галстуків

Р. М. Гершман
Прорізна, 2, тел. 282.
Прийом замовл. переробл. та
митки білизни. Ціни цілком
правдиві, без торгу.

В УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ
Київ, Безаківська № 8.

Продаються такі книжки:

Стефаник—ОПОВІДАННЯ.	П. 70 коп.
На кращому папері	П. 85 коп.
ЯКОЇ НАМ ТРІБА ШКОЛИ	П. 4 коп.
НАРОДНІ ВЧИТЕЛІ І ВЕРАЦІЙСЬКА ШКОЛА	П. 5 коп.
П. Свютон. ПІД СТЕЛЯМИ ДУМИ	П. 5 коп.
Д. Мордовець. КОЗАКИ І МОРЕ	П. 40 коп.
В ДЕРЖАВНІ ДУМИ	П. 5 коп.
А. Моношенко. ДО ІСТОРІЇ ЗЕМСЬКОЇ ШКОЛИ НА ХЕРСОНЩИНІ.	П. 15 коп.

рокув 32-78

Дві великих срібних медалі на виставці у Ростові
в/Д. у 1910 році одержали існуючі з 1891 року **"Южно-Русские"** заводи
оцету, політурні і лаку, олії для палива, фабрика синьки для білизни
та берлінської лазурі.

Ф. Г. ЗЕЙФЕРТА
наступник Б. Р. Коновалов. Київ, Татарська № 1 власний дім, тел. 25-37. Цінники даром.
Потребит. і селянсько-господар. Т-вам особлива знижка. Потрібні статичні предствавники
по всіх містах. 40-265-21

ВЕРХНЯ СПІДНИЦЯ
в 2 руб. 45 коп.

Ловко зшита, по останній моді верхня оші-
ниця, з шевст. найнов. рису. трико, всяк
тома. кольор, поцілков. гудзик. та шовк.
шнур. Сиди. крац. сорт. в 2 р. 75 к., 3 р. 25
к. і 5 р. Ісиди. по почти з накл. плат. без за-
датка. Як не вподоб. гроші повертаем. Про
симо зазнач. міру: довжину та обхват пояса
За перес. додав. 55 к; при виписує. заравом
3-х спідн., пересялка на наш кошт. Ад-
Лодзь, фирм "Аккуратность". рок.-18-72

Звістка мешканцям г. Києва, місцевости що прилягає до Галицького базару. Не гаявши
марно часу і грошей, Ви можете придати всі мануфактури та суковні товари у
магазині "Товариство мануфактур"

П. В. Богомаз, Е. В. Вертеловської
та **В. В. Занін.**

Галицький (Європейський) базар, ріг Дмитрієвської та Буда-Варно-Кудрявської улиці.
ОДЕРЖАНО НОВИНИ СЕЗОНУ

Для дамських і чоловічих костюмів та пальт
Київки, порт'єри, толь гардинний, ков-
ари, хустки, бумазей, вельвет, полотна. Ціни без торгу ма-
газин у згоді в Товариством потребителів Ю. 3.

В УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ
Київ, Безаківська № 8.

ПРОДАЄТЬСЯ КНИЖКА
ОПОВІДАННЯ
Василя Стефаника.

З ПОРТРЕТОМ АВТОРА. В книзі уміщено такі оповідання: Ангел, Сама самоська,
Сон, Басараби, Озимина, Зодій, Синя книжечка, Виводили з сола, Стратився, В корч-
ку, Десева фамилия, Побожка, Вечірна година, Майстер, Мамин синюк, Катруся,
Портрет, Давнина, Вістуні, Май, Палій, Смерть, Клянові злотки, Похорон, Такай ша-
нов, Осень, Шкода, Новина, Каміньний хрест, Засідання, З міста Ніуча, Святий вечер,
Діти, Підпис, Лан, Лист. Ціна 70 коп., на кращому папері 85 коп. р.-439-39

В ПЕРШОРЯДНІМ МАГАЗИНІ
П. Вракчак та П. Цифриковича
ПРОРІЗНА, 9.

До наступного сезону **Новин**
одержано багато

Білизни, галстуків, Пальт
крайних російських Брилів закордонних фабрик.

Український хліборобський часопис
"РІЛЛЯ"

Виходить двічі на місяць книж-
ками, дає багачко практичних
статей про хліборобство, про се-
лянське хазяйство, гуртування,
законои, ціни на хліб. Багато ма-
лонків, відповідів на запитання,
порад. Хто виписує тепер—має
всі №№ з 1-го. Рік починається
з ноября. Ціна на рік—2 карб.,
року—1 карб.

Адреса редакції:
Київ, Тургенівська, 9
Ред.-видавець А. АРХИЩЕНКО.

"ДНІПРОВІ ХВИЛІ"

ПРОГРАМА ВИДАННЯ ТАКА:
1) Статті про громадські справи; 2) останні звістки про те, що робиться у нас і за кордоном.
3) вірші й оповідання; 4) науково-популярні статті (про селянське господарство, про промисло-
вість, про старі часи на Україні і т. н.); 5) про український театр; 6) огляд нових книжок і
журналів; 7) дописи і звістки; 8) веселчизна; 9) листування редакції; 10) малюнки (портрети кра-
євуди, пам'ятники старовини та ін.).

Передплата: на рік—2 р. 40 коп., на 6 місяців—1 р. 40 коп., на 1 місяць—20 коп. кожне чис-
ло нарізно—10 коп.

Гроші треба посылати на адресу: Катеринослав, Проспект, книгарня М. Лозинської. для редак-
ції "Дніпрові Хвилі", або Московська, 7, К. Е. Котову. Редактор-видавець К. КОТОВ.
0—23

Специ- **кожно-венерич. лічебниця**
вдома
д. № 16, В. Васильківська. Порада 50 к. Пр-
9—2 дн. та 8—9 веч. Приватн. прийом у заві-
дуючого лічебниц. Д-ра Гольдберга: 5—7 веч.

Повні комплекти
українського журналу
Нова громада
За рік 1906. (12 книжок).
Продаються по 3 р. 50 к.
З пересилкою.
Київ, Українська книгарня
Безаківська № 8.

У Херсоні
книжно-газетний "Початок", (Рішель-
євськ вул., почт. ящ. № 444). Приймає передплату на
"Раду" по цінах редакції з видаютом на
вист по-місячнм.
Тут же всі новини української літератури.

Продаються такі книжки
Модеста Левицького:

Оповідання, К., ц. 50 коп.
За Коліващина, істор. повість з мал., ц.
10 коп.
Петрусов сон, опов. для дітей, ц. 3 к.
В клуні, жарт на 1 д., ц. 5 к.
Забув. Щастя Певсаха Лейдермана. ц.
4 коп.
Злочинниця, оповідання, ц. 3 к.
В суді, К., ц. 3 коп.
Земляца рідна, ц. 2 коп.
Нороста, ц. 1 коп.
Селянські знахарі та баб'я-шептухи, ц.
3 коп.
Сібирська язва, ц. 1 1/2 коп.
Лихі хвороби на очі, ц. 1 к.
Про халуру, ц. 2 к.
Як рятуватися при нападз випадках та на-
мітках, ц. 3 коп.
Новими пороти та друзі наші, ц. 6 к.
Перекази М. та В. Левицьких:
Л. Толстай. Де любов там і Бог. Ц. 3 к.
См. Т. Вдовіта. Повість. Ц. 50 к.
Айтом Сінклер. Нетри. Повість, ц. 90 к.
Ерман-Шатран. Історія одного солдани-
на. Істор. повість, ч. I та II—
ц. 60 к., ч. III та IV—ц. 75 к.
Еліза Ожежкова. Хам. Повість, ц. 35 к.
Купувати й виписувати з українських
книгарень: 1) Київ, Безаківська № 8;
2) В.-Волод. № 28. ид.-87-43

На увагу закордонним
передплатникам.

Закордонні поштові контори
приймають передплату на "Ра-
ду" і сами дбають про акурат-
ну доставку газети тим перед-
платникам, що до них поступи-
ли. Передплатувати через пош-
тові контори влучніше, бо пере-
силка обходиться дешевше. То ж
радімо закордонним передплат-
никам не турбуватися з пере-
сыланням грошей до нашої ко-
нтори, а передплатувати "Раду"
у себе на пошти.

Суконно-мануфактурний та галантерейний магазин Б. А. СОГОЛОВ
№ 3 Думська площа № 3.
Одержано до осіннього та зимнього сезону в великим виборі новини російських
та закордонних фабрик.

ЦІНИ ДЕШЕВІ.

Дамській конфекціон
Я. Слуцький та М. Литовчин
№ 14 Прорізна № 14. Бель-етаж

Сповідает п.п. Покупательницъ, що до осіннього та зимнього сезо-
нів одержано останні найновіші моделі Парижа та Берлина.

Для прийома замовленнів роскішній вибір всяких матер'ялів росій-
ських та закордонних фабрик. Виконують замовлення добросовіс-
но і на визначений строк.

І-ша ЗУБНА лікарня.
ПРИ ЛІКАРНІ
ХІРУРГ.

Лікарня-лікарні
ПРИТУЛОК для породиль
акт-
М. І. Дмитрієвої-Лічевської
шарки
Піз догляд. лік.-спец. Прийм. секр. вагіта. і по-
родиль. у всяку пору. Мар.-Благовіщенська 44.

В Курському
окремі №№ "РАДИ" продаються в
книжковому кіоскові СКУРКА.

До передплатників.

Контора газети "РАДА" прохає шш
передплатників, яким строк передпла-
ти кінчається 1-го септября, завчасу
поновити передплату, щоб не було пе-
рерви в висилкою газети, а також про-
хає, присилаючи гроші, указувати свою
адресу, або № передплати.

Китайський Чайний магазин
КОМАРОВА ХРЕЩАТИК 48
ПРОДАЖ У РОЗДРІБ ПО ОПТОВИМ ЦІНАМ
Попова, Перлова, Вюткина, Губкина та Кузнецова, Ви-
соцького, Дементьева і інших фірм.

Чай:
магазин у Києві, де кави смажиться на удоско-
наленій машині і мелеться електричною машиною
в присутности покупців.

Єдиний
також власного
виробу.

Сурогати
Голандських фабрик від 1 р. 20 к. Шоколад Конфе-
ти, печення та овочева карамель завжди свіжа.—
БОРМАНА, СІУ, КРОМСЬКОГО й інші.

Какао
Покупцям Чаю, Кави, Какао, та Кондитерського краму пропонується гарні ре-
чі, які є в магазині в великим виборі, або скидка готовими грішми. Бамбукова
мебель та ширми готові і по замовленню.

Зуб на лі- Бр. ТЕТЕЛЬБАУМ, Прорізна
кария 24.
Прийм. лікарі-спец. 9 год. р. до 9 г. в. Пскова
50 к., привив. зуб. без болз 1 р. Штучні зуби 1 р.

У ПОЛТАВІ
передплатувати "РАДУ" на таких-же умовах,
як і в конторі газети, а також купувати в роз-
рід в книгарні Г. МАРКЕВИЧА ул.
Котляревського.

В Звенигородці
передпла- "Раду" і купув. в розрід в
чунати таких же умовах, як
в конторі газети, можна у влас. агента О
А. КОЗАЧКОВСЬКОГО.

Готель "Україна" віддає в найми КИМ-
НАТИ по міс. і на
дому, недорого. Вузьв.-Кудр., 34.

Всякі
БАНДУРИ
добавні виробляе Павлинський. Нагорожен.
срібн. медал. Київ, Буда-В. Кудрявська, 41 кв. 45.

Поступила у продаж
нова книжка:
"На струнах"
поевіі
П. А. Ковальчука.
ц. 20 к.

В Магахрозі
на ваказзі, може "Ради" в книжк. кі-
купувати № № оскові.

В Житомирі
купувати окремі №№, а також і передплату-
вати "Раду" можна в помещанні "Просвіти".
Пушкінська ул. № 32.

У ХАРЬКОВІ
передплатувати "РАДУ" на таких-же
умовах, як і в конторі газети, можна
в "Українській книгарні". Рибва 25.